

ANTİBİYOTİKLER HAKKINDA BİLMENİZ GEREKENLER

Foto: © Visionär / Fotolia

SEVGİLİ OKURLAR,

Antibiyotikler önemli ilaçlardır. Antibiyotikler, bakterilerin neden olduğu enfeksiyonların tedavisinde kullanılır. Bu ilaçlar çok sayıda hastalığın tedavisinde çok faydalıdır ancak her enfeksiyon hastalığı için uygun ya da gerekli değildir.

Bu bilgilendirme metninden antibiyotiklerin etki mekanizmasını ve onları kullanırken nelere dikkat etmeniz gerektiğini öğrenebilirsiniz.

Kısaca: Antibiyotikler

- Antibiyotikler yalnızca bakterilerin neden olduğu hastalıklarda faydalıdır. Böylesi hastalıklarda şikayetleri hafifletir ve hayat kurtarabilirler.
- Antibiyotikler virüslerin neden olduğu hastalıklara **etki etmez**. Örneğin çoğu soğuk algınlığı, Covid-19, grip veya kızamık virüslerden kaynaklanan hastalıklardır.
- Antibiyotiklerin, mide ve bağırsak sorunları, mantar enfeksiyonu ve egzama gibi yan etkileri vardır.
- Size verilmesi durumunda antibiyotiği doktor nasıl yazdıysa öyle kullanın.
- Enfeksiyonlardan korunmak için öncelikle düzenli bir şekilde ellerinizi yıkayın ve hijyen kurallarına uyun.

▶ ANTİBİYOTİKLER NASIL ETKİ EDER?

Antibiyotikler hastalığa sebep olan bakterileri yok etmeye çalışan vücudun bağışıklık sistemini destekler. Bakteriler vücuda girmişse ve çoğalıyorsa antibiyotik tedavisi gerekir. Çünkü bakteriler bu şekilde bir enfeksiyona neden olabilir ve organlarda hasar oluşturabilir. Bazı antibiyotikler bakterileri doğrudan öldürür bazıları ise onların çoğalmasını önler.

Antibiyotikler sadece hastalığa neden olan bakterileri değil, cildimiz ve mukoza üzerinde yaşayan vücuda yararlı bakterileri de öldürür. Antibiyotik kullanımında geçerli olan ilke onları sadece gerektiği zaman ve gerektiği kadar kullanmaktır.

▶ ANTİBİYOTİKLER NE ZAMAN ETKİ EDER?

Enfeksiyonlara en çok bakteriler veya virüsler neden olur. Bu mikropların neden olduğu hastalıklar birbirinden farklıdır. Buna rağmen başlangıçta enfeksiyonun bakteriyel mi viral mi olduğuna karar vermek her zaman kolay olmaz, çünkü hastalık belirtileri birbirine benzeyebilir.

Her zaman bakterilerin neden olduğu hastalıklara örnekler:

- Kızıl hastalığı
- Kene-Lyme hastalığı
- Bel soğukluğu

Çoğunlukla bakterilerin neden olduğu hastalıklara örnekler:

- Bademcik iltihabı (*irinli anjin*)
- Akciğer iltihabı
- İdrar kesesi iltihabı
- İrinli deri iltihabları
- Beyin zarı iltihabı

Bakteriyel enfeksiyonlarda antibiyotik kullanmak faydalı, hatta bazen hayati öneme sahiptir.

▶ ANTİBİYOTİKLER NE ZAMAN ETKİ ETMEZ?

Antibiyotikler virüslere karşı etkisizdir. Virüslerin neden olduğu hastalıklara örnekler:

- Nezle, öksürük, boğaz ağrısı veya ateş gibi soğuk algınlıklarının çoğu
- Grip (*influenza*) veya Covid-19
- Bağırsak enfeksiyonunun birçok türü (ishal)
- Kızamık

Bu tür viral hastalıklara karşı antibiyotikler faydasızdır.

► Antibiyotiklerle Tedavi

► ANTİBİYOTİKLERİN YAN ETKİLERİ

Antibiyotiklerin çoğu güvenli ve vücudun iyi tolere edebildiği ilaçlardır. Buna rağmen antibiyotiklerin yan etkileri görülebilir. Olası yan etkilere dair örnekler:

- İshal, karın ağrısı ve mide bulantısı gibi mide ve bağırsak şikayetleri
- Ağız ve farenkste (yutak) veya genital bölgede mantar enfeksiyonları
- Kızarıklık ve kaşıntı gibi alerjik deri reaksiyonları

► ANTİBİYOTİK KULLANMADAN ÖNCE

Antibiyotik kullanmaya başlamadan önce tedaviniz konusunda iyi bilgi sahibi olmalısınız. Lütfen doktorunuza veya eczacınıza şunları sorun:

- Antibiyotiğe neden ihtiyacım var?
- Olası yan etkileri nelerdir?
- Antibiyotiği kaç gün kullanmak zorundayım?
- Günde kaç kez almalıyım?
- İlacı bir kez almayı unuttuğumda ne yapmalıyım?
- Antibiyotiği öğünle birlikte alabilir miyim yoksa aradan belli bir sürenin geçmesi mi gerekir?
- Antibiyotik diğer kullandığım ilaçları etkiler mi?

Hamileyseniz veya emziriyorsanız bunu doktorunuza antibiyotiği kullanmadan önce bildirin. Daha öncesinde bir antibiyotiği tolere etmediğiniz olduysa bunu doktorunuza söyleyin.

► ANTİBİYOTİK KULLANIRKEN DİKKAT!

Antibiyotikler ne kadar sık kullanılırsa (*dirençli*) bakterilerin gelişme ve yayılma riski de o kadar yükselir. Bu konu hakkında daha fazla bilgiyi başka bir hasta bilgilendirme metninde bulabilirsiniz, bkz. kutucuk.

► BAŞKA NELER YAPABİLİRSİNİZ

- Antibiyotiği yazıldığı gibi kullanın. Yani ilacınızı söylenen saatlerde kullanın. Kendinizi daha iyi hissetseniz de tedaviyi devam ettirin.
- Başkaları için yazılmış antibiyotikleri kullanmayın. Siz de hiç kimseye kendi antibiyotiğinizi vermeyin.
- Süt gibi bazı içecekler belli antibiyotiklerin etkisini değiştirir. Bu nedenle en iyisi ilacı suyla alın.
- Doğum kontrol hapıyla korunan kadınlar için önemli: Antibiyotik, doğum kontrol hapının etkisini zayıflatabilir. Bu nedenle ek olarak prezervatif gibi hormonsuz bir korunma yöntemi kullanın.
- Kendinizin veya çocuğunuzun kullandığı tüm antibiyotiklerin isimlerini, dozajlarını, tarihlerini ve yan etkilerini not etmeniz faydalı olabilir.
- Size veya çocuğunuza, geçirilen her enfeksiyon için antibiyotik verilmesini beklemeyin. Bakterilerin neden olduğu birçok soğuk algınlığında da öncelikle dinlenmek ve beklemek yeterli olabilir.
- En iyisi enfeksiyona hiç yakalanmamaktır. Örneğin hijyen kurallarına uyararak, aşılanarak ve ağız ve burnu kapatan bir maske ile hem kendinizi hem başkalarını koruyabilirsiniz.

► DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN

Kaynaklar, Yöntem ve Linkler

Elinizdeki hasta bilgilendirme metni, güncel bilimsel araştırma sonuçları ve hastaların hastalar için yaptığı tavsiyeler temel alınarak hazırlanmıştır.

Yöntem ve Kaynaklar: www.patienten-information.de/kurzinformationen/antibiotikabehandlung#methodik

Bilgilendirme metinleri "Antibiyotiklere Karşı Direnç" ve "Çoklu İlacı Dirençli Mikroorganizmalar": www.patienten-information.de

Orijinal Almanca versiyonu 2020 tarihlidir.

İçerikten sorumlu:

Ärztliches Zentrum für Qualität in der Medizin (ÄZQ)
Görevlendiren: Kassenärztliche Bundesvereinigung (KBV) ve
Bundesärztekammer (BÄK)
Faks: 030 4005-2555
E-Posta: patienteninformation@azq.de
www.patienten-information.de
www.azq.de

Samimi tavsiyelerle